

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

**DĖL DARBO KODEKSO NR. XII-2603 248 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-1607 (TAP-22-2189(2)(22-16208(3))**

2022-12-14 Nr. NV-3616

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Tikslas: Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių J. Sabatausko ir T. Tomilino įstatymo projekto, kuriuo siūloma vietoj imperatyvaus draudimo streikuoti nepaprastosios padėties metu numatyti galimybę riboti streiką, jei tai gali turėti tiesioginę įtaką aplinkybėms.

Esama situacija:

- *Konstitucijos 51 str. įtvirtinta, kad darbuotojai, gindami savo ekonominius ir socialinius interesus turi teisę streikuoti. Šios teisės apribojimus, įgyvendinimo sąlygas ir tvarką nustato įstatymas.*
- *Darbo kodekso 248 str. 2 d. nustatyta, kad streikai draudžiami stichinės nelaimės zonose, regionuose, kuriuose nustatyta tvarka paskelbta mobilizacija, karo, nepaprastoji padėtis. Įstatymo projekto rengėjų teigimu, aplinkybės dėl kurių skelbiama nepaprastoji padėtis, gali būti pačios įvairiausios, nevienodai grėsmingos ir esamas reguliavimas darbdaviams suteikia pranašumą darbuotojų atžvilgiu, leidžia nepaisyti darbuotojų interesų, piktnaudžiauti situacija.*
- *Karo padėties įstatyme ir Mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatyme įtvirtintas absoliutus draudimas streikuoti valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, teritorijose, kuriose įvesta karo padėtis, o paskelbus visuotinę mobilizaciją – asmenims, įrašytiems į civilinio mobilizacinio personalo rezervą, taip pat darbuotojams, atliekantiems būtinąsias užduotis.*
- *Nepaprastosios padėties įstatyme numatyta, kad Respublikos Prezidentas ar Seimas nustato asmenų naudojimosi teisėmis ir laisvėmis apribojimą Prezidento dekretu ar Seimo nutarime, kuriais įvesta nepaprastoji padėtis, atsižvelgdamas į grėsmės laipsnį ir pobūdį, kitų aplinkybių ir sąlygų visumą bei galimybes greičiausiu būdu pašalinti grėsmę, sumažinti sukeltus padarinius, o Civilinės saugos įstatyme numatyta, kad Vyriausybė, paskelbusi valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, gali nustatyti asmenų naudojimosi teisėmis ir laisvėmis apribojimus, būtinus ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, tačiau teisės streikuoti apribojimas šiuose įstatymuose nenumatytas.*

Esmė: Įstatymo projektui iš esmės pritariama, tačiau siūloma jį tobulinti:

- Darbo kodekse siūloma nustatyti, kad streiko skelbimo ribojimus mobilizacijos, nepaprastosios, karo padėties ar ekstremaliosios situacijos metu nustato mobilizaciją, nepaprastąją, karo padėtį ar ekstremaliąją situaciją reglamentuojantys įstatymai.
- Atsižvelgiant į 2022 m. lapkričio 29 d. Trišalės tarybos posėdyje pasiektą susitarimą, Nepaprastosios padėties įstatyme ir Civilinės saugos įstatyme siūloma atitinkamai numatyti, kad ministras, atsakingas už jam pavestą valdymo sritį, kurioje veikia įmonė, įstaiga, kartu su institucijos, atsakingos už ekstremalios situacijos ar krizės valdymą, vadovu / ekstremaliosios situacijos operacijų vadovu, pasikonsultavę su Trišale taryba, gali atidėti streiką regionuose, kuriuose paskelbta nepaprastoji padėtis / ekstremalioji situacija, bet ne ilgiau kaip iki

nepaprastosios padėties / ekstremaliosios situacijos atšaukimo. Sprendimas atidėti streiką, pasikonsultavus su Trišale taryba, turi būti peržiūrimas kas 3 mėnesius.

Atitiktis Vyriausybės programai: projektas su Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimu nesusijęs.

Derinimas:

- Projektas svarstytas 2022-08-30 tarpinstituciniame pasitarime ir keliuose Trišalės tarybos posėdžiuose. 2022-11-29 posėdyje suderinta bendra profesinių sąjungų ir darbdavių pozicija dėl streikų ribojimo reguliavimo.
- Nutarimo projektui be pastabų pritarė Aplinkos, Užsienio reikalų, Kultūros, Švietimo, mokslo ir sporto, Krašto apsaugos, Ekonomikos ir inovacijų, Finansų, Žemės ūkio, Energetikos ir Susisiekimo ministerijos.
- Projektas svarstytas 2022-12-13 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės, Vidaus reikalų ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabas ir pasiūlymus.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. +370 5 2098603, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt